

CARBONELL, Jordi A.; QUÍLEZ, Francesc M. (eds.). *Fortuny, el mite*. Reus: Ajuntament de Reus, 2013. 127 pàgs. i ils. [22 x 30].

Catàleg de l'exposició celebrada al Museu de Reus i al Museu Nacional d'Art de Catalunya, en commemoració del 175 aniversari del naixement de l'artista.

Marià Fortuny Marsal (1838-1874) és un dels artistes catalans destacats del s. XIX i les exposicions han reunit obra procedent de diversos llocs: Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, Museu de Montserrat, Museu d'Art i d'Història de

Reus, Museu Nacional d'Art de Catalunya i de col·leccions privades. Seleccionant-se unes 40 obres representatives de les diverses etapes de l'artista. Pel que fa a la publicació, tot i que aporta una relació de les obres exposades, aprofundeix en la biografia i en diversos aspectes de l'artista. Inclou una bibliografia y una cronologia (realitzada per Elisa GRILLI DI CORTONA). Es tracta d'un treball rigorós, format per textos de: Albert ARNAVAT, Francesc M. QUÍLEZ I CORELLA, Jordi A. CARBONELL, Santiago ALCOLEA BLANCH, Carlos GONZÁLEZ LÓPEZ i Montserrat MARTÍ AYXELÀ.

El primer capítol està dedicat a les primeres obres a Reus, obres menors, que seguien les directrius acadèmiques del període. De les mateixes no és disposa d'una catalogació detallada. Després a Barcelona a partir de 1852, estudià a l'Escola de Llotja amb Lluís Rigalt, Pau Milà i Claudio Lorenzale. Per tant va rebre les influències dels artistes romàntics (culte al passat medieval i al nacionalisme).

El 1860 marxà al Marroc per complir l'encàrrec de la Diputació de Barcelona de fer de cronista gràfic de la guerra hispanomarroquina. Va ser llavors quan començà a desenvolupar un estil propi. Les obres foren exposades el 1862 a la Diputació. Després de la seva mort es convertí en un pintor molt cotitzat i la seva obra va assolir un reconeixement internacional, que ens permet considerar-lo un pintor sense estat.

Fortuny va cultivar la pintura de gènere, tenia un gran domini de les eines de l'ofici, tot i que la figura del marxant Adolphe Goupil també va ser determinant per a ell. Un altre aspecte que trobem a la seva obra és l'orientació orientalista, a la qual se li dedica un capítol. El nord del Magrib i Tanger l'inspiraren i viatjà al Marroc en tres ocasions: 1860, 1862 i 1871. La seva primera estada fou a Tetuan i havia de portar a terme un encàrrec per la Diputació, una sèrie pictòrica sobre la contesa hispanomarroquina. Va conèixer amb la població indígena i va fer nombrosos apunts i esbossos dels indrets més atractius, dels costums i de les tradicions. Cercava la versemblança i completava la seva tasca al taller emprant models i objectes de la seva col·lecció.

Cal destacar en la seva obra la reproducció dels efectes generats per la llum, destacant la seva obra *La batalla de Tetuán* en els efectes d'enlluernament i expressivitat i traslladà la problemàtica de la llum a molts dels seus paisatges.

També va ser important la seva estada a Roma, població en la qual els joves havien de buscar-se un lloc o taller per treballar. La majoria estaven a la via Margutta, ja que no hi havia una escola oficial pels estrangers. Fortuny hi va arribar el 1858 i s'instal·là a la via Babuino; després al palazzo Gorgi per anar a l'Acadèmia di Giggi. Pintava nusos d'homes i figures femenines vestides. Les obres que realitzà com a pensionat varen ser enviades a la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. Els models eren un ingredient indispensable pels artistes d'aquell període, convivien amb els artistes. Les seves obres varen obtenir un èxit i varen ser reproduïdes i falsificades.

El seu estil consistia en la plasmació immediata de les escenes quotidianes, procurant captar la llum natural. Tractava directament el suport sense fer un dibuix preparatori previ. I el seu estil va tenir molts seguidors, convertint-se també l'Acadèmia Giggi en un referent pels artistes que treballaven a Roma.

Els autors esmenten les diverses llacunes existents en el coneixement de la seva vida, com la vinculada als motius relacionats amb la seva prematura mort. Revisen el context en el qual va viure l'artista, les influències que va rebre i els companys de treball que va tenir. Per tant, s'exposa indirectament tota una manera de viure i d'entendre l'art, pròpia del s. XIX, on l'afany d'obtenir diners, d'introduir-se en el mercat va anar guanyant terreny amb la figura del marxant; tot i que també aquesta figura va contribuir a fer de l'artista un ninot al servei del mercat.

IHE
(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Catálogo realizado con motivo de la exposición celebrada en el Museo de Reus y en el Museo Nacional d'Art de Catalunya, en conmemoración del 175 aniversario del nacimiento del artista.

Marià Fortuny Marsal (1838-1874) es uno de los artistas catalanes destacados del s. XIX y las exposiciones han reunido obra procedente de diversos lugares: Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, Museu de Montserrat, Museu d'Art i d'Història de Reus, Museu Nacional d'Art de Catalunya y de colecciones privadas. Se han seleccionado unas 40 obras representativas de las diversas etapas del artista. En cuanto a la publicación, a pesar de que aporta una relación de las obras expuestas, profundiza en la biografía y en diversos aspectos del artista. Incluye una bibliografía y una cronología (realizada por Elisa GRILLI DI CORTONA). Se trata de un trabajo riguroso, formado por textos de Albert ARNAVAT, Francesc M. QUÍLEZ I CORELLA, Jordi A.

CARBONELL, Santiago ALCOLEA BLANCH, Carlos GONZÁLEZ LÓPEZ y Montserrat MARTÍ AYXELÀ.

El primer capítulo está dedicado a las primeras obras en Reus, obras menores, que seguían las directrices académicas del período. De las mismas no se dispone de una catalogación detallada. Después en Barcelona a partir de 1852, estudió en la Escuela de Llotja con Lluís Rigalt, Pau Milà y Claudio Lorenzale. Por lo tanto recibió las influencias de los artistas románticos (culto al pasado medieval y al nacionalismo).

En 1860 se fue a Marruecos para cumplir el encargo de la Diputación de Barcelona que consistía en hacer de cronista gráfico de la guerra hispanomarroquí. Entonces empezó a desarrollar un estilo propio. Las obras fueron expuestas en 1862 en la Diputación. Después de su muerte se convirtió en un pintor muy cotizado y su obra adquirió un reconocimiento internacional, pudiendo ser considerado un pintor apátrida.

Fortuny cultivó la pintura de género, tenía un gran dominio de las herramientas del oficio, a pesar de que su marchante Adolphe Goupil contribuyó de un modo determinante en su carrera. Otro aspecto lo encontramos en su obra de orientación orientalista, a la cual se dedica un capítulo. El norte del Magreb y Tánger le inspiraban y viajó a Marruecos en tres ocasiones 1860, 1862 y 1871. Su primera estancia fue en Tetuán y tenía que llevar a cabo un encargo para la Diputación, una serie pictórica sobre los acontecimientos hispanomarroquíes. Convivió con la población indígena e hizo numerosos apuntes y esbozos de los rincones más atractivos, las costumbres y las tradiciones. Buscaba el parecido y completaba su tarea en el taller empleando modelos y objetos de su colección.

Podemos destacar en su obra la reproducción de los efectos generados por la luz, los cuales se pueden observar en su obra *La batalla de Tetuán*, donde se muestran los efectos lumínicos y de expresividad, y trasladó la problemática de la luz a muchos de sus paisajes.

También fue importante su estancia en Roma, población en la cual los jóvenes tenían que buscarse un lugar o taller en el que trabajar. La mayoría estaban en la vía Margutta, ya que no había una escuela oficial para los extranjeros. Fortuny llegó el 1858 y se instaló en la vía Babuino y después en el palazzo Gorgi, e iba a la Academia di Giggi. Pintaba desnudos masculinos y figuras femeninas vestidas. Las obras que realizó como pensionado fueron enviadas a la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. Los modelos eran un ingrediente indispensable para los artistas de aquel periodo, convivían con los artistas. Sus obras obtuvieron un éxito, fueron reproducidas y falsificadas.

Su estilo consistía en la plasmación inmediata de las escenas cotidianas, procurando captar la luz natural. Trataba directamente el soporte sin realizar un dibujo preparatorio previo. Y su estilo tuvo muchos seguidores, convirtiéndose también la Academia di Giggi en un referente para los artistas que trabajaban en Roma.

Los autores mencionan las diversas lagunas existentes en el conocimiento de su vida, como la vinculada a los motivos relacionados con su prematura muerte. Revisan el contexto en el cual vivió el artista, las influencias que recibió y los compañeros de trabajo que tuvo. Por lo tanto, se expone indirectamente toda una manera de vivir y de

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (setembre 2014)

entender el arte, propia del s. XIX, donde el afán de obtener dinero, de introducirse en el mercado fue ganando terreno con la figura del marchante; a pesar de que también esta figura contribuyó a hacer del artista un muñeco al servicio del mercado.

IHE
(Secretaria de la revista)